

Aandacht voor de
ondernemer,
samen vooruit.

CROP

accountants & adviseurs

10 vragen over box 3-arrest Hoge Raad

Inleiding

De belastingheffing over sparen en beleggen (box 3) houdt de gemoederen al jaren bezig. Op 24 december 2021 heeft de Hoge Raad een belangrijke uitspraak gedaan over box 3. Dit arrest kan grote gevolgen hebben voor het systeem van belastingheffing in box 3 sinds 2017. Het kabinet heeft op 15 april 2022 een brief aan het parlement gestuurd. In deze brief worden twee varianten (tot het voorgestelde nieuwe box 3 systeem in 2025 wordt ingevoerd, althans dat is de bedoeling, op basis van belastingheffing over het werkelijk rendement) voor box 3 beschreven, namelijk de spaarvariant en de forfaitaire variant.

Tijdens het commissiedebat van 20 april 2022 zijn bovengenoemde varianten aan bod gekomen. Het kabinet heeft voor de forfaitaire spaarvariant gekozen. Het kabinet stelt daarnaast voor om deze variant uit te werken in een wetsvoorstel, zodat deze variant ook geldt voor de overbruggingsjaren 2023 en 2024. Dit wetsvoorstel zal op Prinsjesdag naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

Op 30 juni 2022 heeft staatssecretaris Van Rij van Financiën het Besluit rechtsherstel box 3 gepubliceerd. In het besluit wordt de vormgeving en berekening van het box 3-rechtsherstel volgens de forfaitaire spaarvariant uitgewerkt.

CROP heeft een team van fiscalisten dat de ontwikkelingen naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad van 24 december 2021 op de voet voor u volgt. Wij hebben de 10 meest gestelde vragen door spaarders en beleggers verzameld en geven onze reactie hierop.

Inhoud

INLEIDING	1
1. WAT MAAKT HET ARREST VAN DE HOGE RAAD ZO BELANGWEKKEND?	3
2. WAT ZIJN DE GEVOLGEN VAN HET ARREST VOOR SPAARDERS & BELEGGERS?	3
3. HOE KRIJG IK TE VEEL BETAALDE BELASTING TERUG?.....	4
4. WAT HOUDT MASSAAL BEWAAR IN EN WELKE GEVOLGEN HEEFT DIT VOOR MIJ?	5
5. HOE WORDT HET DAADWERKELIJK BEHAALDE RENDEMENT PRECIES BEREKEND? ..	5
6. WAT IS HET GEVOLG ALS HET WERKELIJK BEHAALDE RENDEMENT LAGER IS?	7
7. KAN IK EEN EEN BELASTINGVERMINDERING KRIJGEN ALS IK NIET BEZWAAR HEB GEMAAKT?	8
8. WAT ALS IK EEN HOGER RENDEMENT HEB DAN HET FORFAITAIR RENDEMENT?	8
9. WAT VOOR EFFECT HEEFT HET ARRES OP MIJN INKOMSTENBELASTING?	8
10. WAT KAN CROP VOOR MIJ DOEN OM TE VEEL BETAALDE BELASTING TERUG TE VRAGEN?	9

1. Wat maakt het arrest van de Hoge Raad zo belangwekkend?

Kortgezegd oordeelde de Hoge Raad in haar arrest van 24 december 2021 dat het wettelijke box 3-systeem dat wij sinds 2017 kennen niet deugt, omdat het in strijd is met het recht op ongestoord genot van eigendom en het discriminatieverbod. Deze rechten worden gewaarborgd door het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens (EVRM). In de visie van de Hoge Raad is dit nieuwe systeem verder af komen te staan van een heffing over het inkomen waarvan kan worden aangenomen dat een spaarder dat daadwerkelijk heeft genoten, terwijl de wetgever dit met de wijziging in 2017 wel heeft beoogd.

Wat dit arrest nog belangwekkender maakt, is dat de Hoge Raad ook een oplossing biedt. In de zaak die door de Hoge Raad werd behandeld, hield dit zogenoemde "rechtsherstel" in dat alleen het werkelijk genoten rendement belast mocht worden. Tot 24 december 2021 wees de Hoge Raad alleen op het onrecht, maar werd de oplossing en het rechtsherstel aan de wetgever overgelaten.

2. Wat zijn de gevolgen van het arrest voor spaarders & beleggers?

Spaarders en beleggers kunnen op basis van dit arrest de belasting die zij over hun spaartegoeden en beleggingen hebben betaald, geheel of gedeeltelijk terugkrijgen van de Belastingdienst. Dit is het geval wanneer het werkelijk behaalde rendement lager is dan het (fictieve) rendement waarover belasting is geheven.

Op 30 juni 2022 is het Besluit rechtsherstel box 3 in de Staatscourant gepubliceerd. In dit besluit worden vier stappen doorlopen om het nieuwe box 3-inkomen (spaarvariant) te bepalen en dit gebeurt per kalenderjaar afzonderlijk (zie vraag 5).

Verder is op 28 april 2022 de planning voor het rechtsherstel box 3 bekend geworden. De planning is als volgt:

- Uiterlijk op 4 augustus 2022 zal geautomatiseerd uitspraak op bezwaar worden gedaan volgens de spaarvariant voor belastingplichtigen die bezwaar hebben gemaakt. Alle bezwaarmakers zouden op 4 augustus 2022 een reactie van de Belastingdienst moeten hebben ontvangen. Als hiervan geen sprake is dan is het van belang dat er contact wordt opgenomen met de Belastingdienst. Na deze uitspraak op bezwaar is er nog de mogelijkheid te verzoeken om een verlaging van de box 3 heffing, maar dan zal de belastingplichtige moeten bewijzen dat het werkelijk rendement lager is dan het gecorrigeerde forfaitaire rendement op basis van de spaarvariant.
- Vanaf 22 augustus 2022 tot en met 31 december 2022 worden de definitieve aanslagen inkomstenbelasting 2021 conform de spaarvariant afgewikkeld. Als de aangifte na 1 mei 2022 is ingediend en u belastingrente moet betalen, dan betaalt u belastingrente. Ook als u box 3 inkomen heeft.

- Vanaf medio september 2022 worden de nog niet opgelegde aanslagen en aanslagen die nog niet onherroepelijk vaststonden op 24 december 2021 (aanslagen met dagtekening vanaf 12 november 2021) conform de spaarvariant afgewikkeld. Ook hierbij is er de mogelijkheid te verzoeken om een verlaging van de box 3 heffing, maar dan zal de belastingplichtige moeten bewijzen dat het werkelijk rendement lager is dan het gecorrigeerde forfaitaire rendement op basis van de spaarvariant.
- Vanaf medio september/oktober 2022 worden de aangiften 2017-2020 conform de spaarvariant afgewikkeld waarvoor nog geen aanslagen zijn opgelegd. Hierbij heeft de Belastingdienst geen einddatum genoemd.

3. Hoe krijg ik te veel betaalde belasting terug?

a) Ik heb tijdig bezwaar gemaakt

U hoeft voorlopig geen directe actie te ondernemen. Tijdig ingediende bezwaarschriften zijn gegrond verklaard.

Vanaf 1 juli tot 4 augustus 2022 zal geautomatiseerd uitspraak op bezwaar worden gedaan volgens de spaarvariant of kreeg u bericht dat de huidige box 3 regeling voordeliger is in uw situatie. Als u bezwaar heeft gemaakt en nog geen reactie heeft ontvangen van de Belastingdienst dan dient er contact opgenomen te worden met de Belastingdienst. De reden is dat alle bezwaarmakers een reactie ontvangen zouden moeten hebben. Als u het niet eens bent met het geboden rechtsherstel dan wel met het besluit dat geen rechtsherstel wordt geboden, dan kunt u daartegen ingaan. Dit kunt u doen door een verzoek om ambtshalve vermindering in te dienen. Hierbij zult u wel moeten bewijzen dat het werkelijk rendement lager is dan het gecorrigeerde forfaitaire rendement volgens de spaarvariant;

b) Ik heb geen bezwaar gemaakt – bezwaar nog mogelijk

U dient zo snel mogelijk uw rechten veilig te stellen door bezwaar te maken tegen de belastingheffing over uw spaartegoeden en beleggingen.

Een bezwaarschrift dient binnen 6 weken na dagtekening van de belastingaanslag door de Belastingdienst te zijn ontvangen. Wanneer u op dit moment een belastingaanslag heeft ontvangen waarvan de 6 weken bezwaartermijn nog niet verstreken is, dan raden wij u aan om zo snel mogelijk bezwaar te maken als u verwacht dat het bezwaar tot een lagere box 3 heffing voor u zal leiden. U hoeft dit bezwaarschrift niet direct te motiveren. CROP kan u ondersteunen om binnen de bezwaartermijn uw rechten veilig te stellen, alsmede om samen met u te kijken of het indienen van bezwaar zinvol is.

c) Ik heb geen bezwaar gemaakt – bezwaar niet meer mogelijk

Wanneer u geen bezwaar heeft gemaakt en bezwaar maken ook niet meer mogelijk is, dan komt u in principe alleen in aanmerking voor een belastingteruggave wanneer de Belastingdienst u deze teruggave ambtshalve verleent. U kunt hiervoor een zogenoemd verzoek om een ambtshalve vermindering indienen. Dit kan nog voor de jaren vanaf 2017.

De Hoge Raad heeft op 20 mei 2022 een arrest gewezen in een zaak waarin nadere invulling is gegeven aan het box 3 arrest van 24 december 2021. Eén van de conclusies uit dit arrest is dat als niet op tijd bezwaar is gemaakt, de Belastingdienst dan niet gedwongen kan worden om rechtsherstel te bieden. In dat geval bestaat geen recht op ambtshalve vermindering van de aanslag.

Dit betekent overigens niet dat het Ministerie van Financiën toch anders kan beslissen. Het kabinet lijkt echter inmiddels te hebben besloten om geen tegemoetkoming te verlenen. Op Prinsjesdag zal duidelijk worden of dit inderdaad het definitieve besluit is.

Ons advies aan u

Wij adviseren u om contact op te nemen met uw fiscale aanspreekpunt van CROP om samen te kijken welke actie zinvol voor u zou kunnen zijn. Het is goed om daarbij ook een kosten-baten analyse te maken. Het bestrijden van een belastingaanslag kost immers geld en tijd.

4. Wat houdt massaal bewaar in en welke gevolgen heeft dit voor mij?

Ingediende bezwaarschriften tegen aanslagen inkomstenbelasting 2017, 2018, 2019 en 2020 zijn door de staatsecretaris van Financiën in een eerder stadium als massaal bezwaar aangemerkt en aangehouden. Deze bezwaarschriften “liften” destijds mee met de zaak die tot aan de Hoge Raad werd uitgeprocedeerd. Deze bezwaarschriften werden niet afzonderlijk behandeld.

Wanneer tijdig bezwaar is gemaakt tegen een belastingaanslag over spaartegoeden en beleggingen, dan loopt dat bezwaar mee in het massaal bezwaar en wordt - met inachtneming van het arrest van de Hoge Raad - uitspraak gedaan. Deze bezwaarschriften zijn nu gegrond verklaard. Uiterlijk op 4 augustus 2022 zal geautomatiseerd uitspraak op bezwaar worden gedaan volgens de spaarvariant. De Belastingdienst zal zelf met een berekening op basis van de spaarvariant komen. Mocht u het niet eens zijn met dit geboden rechtsherstel dan wel met het besluit dat geen rechtsherstel wordt geboden, dan kunt u daartegen ingaan. Dit kunt u doen door een verzoek om ambtshalve vermindering in te dienen. Hierbij zult u wel moeten bewijzen dat het werkelijk rendement lager is dan het forfaitaire rendement volgens de spaarvariant.

5. Hoe wordt het daadwerkelijk behaalde rendement precies berekend?

Het daadwerkelijk behaalde rendement is van belang omdat de Hoge Raad dit in het arrest van 24 december 2021 vergelijkt met het forfaitaire rendement over sparen en beleggen waarover belasting is geheven. Op 30 juni 2022 is het Besluit rechtsherstel box 3 in de Staatscourant gepubliceerd. In dit besluit worden vier stappen doorlopen om het nieuwe box 3-inkomen te

bepalen en dit gebeurt per kalenderjaar afzonderlijk. Via deze [link](#) kunt u een aantal cijfervoorbeelden zien.

Stap 1 – splitsen van de bezittingen en schulden in drie vermogenscategorieën

Stap 1 gaat uit van de werkelijke samenstelling van het vermogen op 1 januari van het betreffende jaar, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen (vermogenscategorie 1) banktegoeden, (vermogenscategorie 2) overige bezittingen en (vermogenscategorie 3) schulden. Voor iedere vermogenscategorie geldt een afzonderlijk forfaitair rendementspercentage.

1. banktegoeden zijn: bank- en spaartegoeden ('deposito's) in Nederland en in het buitenland;
2. overige bezittingen zijn: beleggingen, kapitaalverzekeringen, contant geld, uitgeleend geld en andere vorderingen, cryptovaluta, rechten op periodieke uitkeringen en overige bezittingen.

Stap 2 – berekenen van het rendement per vermogenscategorie

Bij stap 2 wordt het rendement per vermogenscategorie berekend. De berekening van het rendement in een vermogenscategorie gebeurt op basis van forfaitaire rendementspercentages die per jaar en per vermogenscategorie verschillen. Het rendement op de verschillende vermogenscategorieën wordt vastgesteld aan de hand van de volgende forfaitaire rendementspercentages.

	Vermogenscategorie 1	Vermogenscategorie 2	Vermogenscategorie 3
2017	0,25%	5,39%	3,43%
2018	0,12%	5,38%	3,20%
2019	0,08%	5,59%	3,00%
2020	0,04%	5,28%	2,74%
2021	0,01%	5,69%	2,46%
2022	nog niet vastgesteld	nog niet vastgesteld	nog niet vastgesteld

Het rendement wordt berekend door het vermogen in vermogenscategorie 1 onderscheidenlijk vermogenscategorie 2 te vermenigvuldigen met het van toepassing zijnde forfaitaire rendementspercentage en deze uitkomsten bij elkaar op te tellen. Dit totaal moet

worden verminderd met de uitkomst van: de schulden in vermogenscategorie 3 vermenigvuldigd met het van toepassing zijnde forfaitaire rendementspercentage.

Stap 3 – berekenen van het rendementspercentage

Bij de derde stap wordt het rendementspercentage berekend door het in stap 2 berekende gezamenlijke rendement te delen door: de som van het vermogen in vermogenscategorieën 1 en 2 verminderd met de schulden in vermogenscategorie 3.

Stap 4 – berekenen van het nieuwe box 3 inkomen

In de vierde stap wordt het 'nieuwe box 3-inkomen' berekend. Dit gebeurt door het in stap 3 berekende rendementspercentage te vermenigvuldigen met: de som van het vermogen in de vermogenscategorieën 1 en 2 verminderd met de schulden in vermogenscategorie 3 en verminderd met het heffingsvrije vermogen.

Als het nieuw berekende box 3-inkomen lager is dan het 'oude box 3-inkomen' (dat wil zeggen: het box 3-inkomen zoals dat uit de huidige wet volgt en door de Hoge Raad in strijd met het EVRM is bevonden), dan wordt het box 3-inkomen gesteld op dat nieuw berekende box 3-inkomen. Is het nieuw berekende box 3-inkomen hoger dan het oude box 3-inkomen, dan verandert er niets.

Mocht u het niet eens zijn met het geboden rechtsherstel dan wel met het besluit dat geen rechtsherstel wordt geboden, dan kunt u actie ondernemen. Dit kunt u doen door een verzoek om ambtshalve vermindering in te dienen. Hierbij zult u wel moeten bewijzen dat uw werkelijk rendement lager is dan volgens het gecorrigeerde forfaitaire rendement op basis van de spaarvariant. Op dit moment bestaat onduidelijkheid of het werkelijk behaalde rendement alleen bestaat uit het directe rendement (zoals rente, dividend of huurbaten) of dat het ook ziet op het indirecte rendement (zoals waardeinstijgingen). Wanneer waardeinstijgingen van beleggingen ook zouden moeten worden meegerekend, dan zal dit leiden tot een lagere belastingteruggave of helemaal geen teruggave.

Deze onduidelijkheid (wat is werkelijk rendement?) bestaat omdat in de zaak die tot het arrest van 24 december 2021 heeft geleid, het box 3-vermogen bijna helemaal uit spaartegoeden bestond. Desalniettemin zou gesteld kunnen worden dat het forfaitaire rendement alleen met het directe rendement dient te worden vergeleken. Onze verwachting dat er de nodige fiscale procedures zullen volgen om het begrip 'werkelijk rendement' scherp te krijgen.

6. Wat is het gevolg als het werkelijk behaalde rendement lager is?

Als u het niet eens bent met het geboden rechtsherstel of met het besluit dat geen rechtsherstel wordt geboden, kunt u actie ondernemen. Hierbij dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen:

- Belastingplichtigen die meeliepen in de massaal bezwaarprocedure, waarvan de definitieve aanslag op 24 december 2021 nog niet onherroepelijk vaststond of waarvan de definitieve aanslag na 24 december 2021 maar voor 1 juli 2022 is vastgesteld. Voor deze groep geldt dat zij kunnen verzoeken om een ambtshalve vermindering. Hierbij zult u zelf moeten bewijzen dat uw werkelijk rendement lager is dan volgens de zogenaamde spaarvariant. Tegen een (gedeeltelijke) afwijzing van het verzoek om ambtshalve vermindering staat vervolgens bezwaar en beroep bij de rechter open.
- Belastingplichtigen waarvan de definitieve aanslag op 1 juli 2022 nog niet is vastgesteld of waarvan de bezwaartermijn nog niet is verstreken. Voor deze groep geldt dat zij binnen zes weken na dagtekening van de definitieve aanslag bezwaar kunnen maken bij de inspecteur.

7. Kom ik in aanmerking voor een belastingvermindering wanneer ik niet (tijdig) bezwaar heb gemaakt?

De Hoge Raad heeft op 20 mei 2022 uitspraak gedaan in een zaak waarin nadere invulling is gegeven aan het box 3 arrest van 24 december 2021. Eén van de conclusies uit deze uitspraak is dat als niet op tijd bezwaar is gemaakt, de Belastingdienst dan niet kan worden gedwongen om rechtsherstel te bieden. In dat geval bestaat geen recht op ambtshalve vermindering van de aanslag.

Dit betekent overigens niet dat het Ministerie van Financiën toch anders kan beslissen. Het kabinet lijkt echter inmiddels te hebben besloten om geen tegemoetkoming te verlenen. Op Prinsjesdag zal duidelijk worden of dit inderdaad het definitieve besluit is.

8. Wat als ik een hoger rendement heb dan het forfaitair rendement?

De Hoge Raad biedt rechtsherstel aan belastingplichtigen die belasting hebben betaald over inkomen dat zij niet hebben genoten. Het arrest van de Hoge Raad leidt er niet toe dat belastingplichtigen die een hoger rendement hebben behaald, over dat hogere rendement belasting moeten gaan betalen.

9. Hoe zit het met het arrest van de Hoge Raad en mijn voorlopige aanslag inkomstenbelasting 2022 en volgende jaren?

In de voorlopige aanslagen inkomstenbelasting over 2022 heeft de Belastingdienst nog geen rekening gehouden met de eventuele gevolgen van het arrest van de Hoge Raad.

In zijn brief van 24 januari 2022 heeft de Staatssecretaris van Financiën aangegeven dat deze aanslagen 2022 door de belastingdienst (achteraf) bij de definitieve aanslag zullen worden hersteld. U hoeft hiervoor zelf geen actie te ondernemen.

Op dit moment is het uitvoeringstechnisch nog niet mogelijk om een voorlopige aanslag inkomstenbelasting 2022 aan te passen. Echter, als u een voorlopige aanslag 2022 met inkomen uit box 3 heeft, dan heeft u de mogelijkheid om voor een invorderingspauze te kiezen. De niet betaalde termijnen op de voorlopige aanslag 2022 worden niet ingevorderd totdat de definitieve aanslag over het belastingjaar 2022 wordt opgelegd. Als het goed is ontvangt u een brief met informatie over deze invorderingspauze en het vervolg.

Voor de jaren 2023 en 2024 zal spoedwetgeving worden ingevoerd. De spoedwetgeving sluit aan bij de uiteindelijke vormgeving van het rechtsherstel (spaarvariant). Een belangrijk verschil met het rechtsherstel is dat de heffing bij de spoedwetgeving ook hoger kan uitkomen dan het huidige box 3-stelsel. Het huidige systeem komt dan immers vanaf 2023 te vervallen.

Het kabinet stelt voor het nieuwe box 3-stelsel vanaf 2025 vorm te geven als een vermogensaanwasbelasting, waarbij jaarlijks belasting wordt geheven over de reguliere inkomsten (zoals rente, dividend, huur en pacht) en de waardeontwikkeling van vermogensbestanddelen (zoals koerswinst of koersverlies van aandelen en waardeinstijging of waardedaling van onroerende zaken).

Voor onroerende zaken komt er vanaf 2025 nog een tijdelijke regeling. Hierbij wordt in eerste instantie nog gebruik gemaakt van forfaits, dat wordt gebaseerd op het rendement van uitsluitend onroerende zaken. Daarna wordt zo snel mogelijk de overstap gemaakt naar een heffing op basis van het werkelijk rendement.

Verder wordt de waardeontwikkeling van bijvoorbeeld een aandelenportefeuille jaarlijks belast en niet pas in het jaar van verkoop van een deel van de aandelen. Op deze manier wordt langdurig uitstel van belastingheffing voorkomen. In het stelsel vanaf 2025 op basis van het werkelijk rendement zal ook rekening gehouden worden met bepaalde kosten en is het waarschijnlijk mogelijk om box 3-verliezen te verrekenen met box-3 winsten. Hierover wordt nog nagedacht, net als over de verliesverrekeningstermijnen.

10. Wat kan CROP voor mij doen om te veel betaalde belasting terug te vragen?

De fiscalisten van CROP volgen vanzelfsprekend voor u de ontwikkelingen naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad van 24 december 2021. Daarnaast heeft CROP een team van box 3 specialisten samengesteld. U vindt de namen aan het einde van dit onderdeel.

CROP kan voor u controleren of de (herziene) aanslag, voor wat betreft het box 3 deel, conform de spaarvariant correct is berekend door de Belastingdienst. Verder kan CROP in overleg met u, uw situatie in kaart brengen om te zien of het zinvol en kansrijk is om actie te ondernemen tegen de aanslag, bijvoorbeeld omdat uw werkelijk rendement lager is dan het berekende rendement volgens de spaarvariant. Het is goed om daarbij een kosten-baten analyse te maken. Het bestrijden van een aanslag is immers niet gratis en het moet voor u per saldo wel voordelig kunnen zijn.

Bij vragen kunt u vrijblijvend contact opnemen met uw eigen fiscale aanspreekpunt bij CROP of met een van de specialisten van het box 3 team: [Nienke Zomer](#), [Brian Pennings](#), [Robert Honing](#), [Majid Ettafahi](#) dan wel [Ernst Meijer](#).

Geschreven naar de stand van zaken op 7 september 2022